

27.9.2013

Valtiovarainministeriö

Viite
ASIA

Valtiovarainministeriön lausuntopyyntö 10.9.2013 VM091:00/2013
LAUSUNTO LUONNOKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LAIKSI VÄESTÖTIEDOTJÄRJESTELMÄSTÄ JA VÄESTÖREKISTERIKESKUKSEN VARMENNEPALVELUISTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA

Valtiovarainministeriö on pyytänyt eri viranomaisilta lausunnot luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi väestötietojärjestelmästä ja väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamisesta.

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö toteaa ehdotettujen muutosten osalta seuraavaa:

1. Ulkomaan kansalaisen tietojen rekisteröinti

Esityksessä ehdotetaan, että oikeus tallettaa ulkomaan kansalaisia koskevia perustietoja väestötietojärjestelmään annetaan rajoitetusti Maahanmuuttovirastolle ja paikallispoliisille ja että ulkomaan kansalaisen oikeus esittää tietojensa tallentamista koskeva pyyntö ulotetaan koskemaan nykyisten toimijoiden lisäksi myös paikallispoliisia ja ulkoasiainministeriön toimintayksikköä. Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö pitää perusteltuna sitä, että Maahanmuuttovirasto voi tallettaa ulkomaan kansalaisen perustiedot väestötietojärjestelmään. Tällöin ulkomaan kansalaisen tietojen rekisteröinti voi tapahtua heti oleskeluluvan saamisen yhteydessä. Henkilötietojen täydennykset ja korjaukset sekä kotikuntaharkintaan ja henkilön vakinaisen tai tilapäisen asuinpaikan merkitsemiseen liittyvät tehtävät säilyisivät kuitenkin edelleen maistraateilla.

Sen sijaan maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö suhtautuu varovaisesti siihen, että tietojen tallentamisoikeus annettaisiin paikallispoliisille. Maistraateissa on kevään 2013 aikana aloitettu prosessien kehittämistyö, jossa yhtenä merkittävänä osa-alueena on mm. ulkomaan kansalaisten tietojen rekisteröintikäytäntöjen kehittäminen ja yhtenäistäminen. Henkilö-, perhe- ja perintöoikeudelliset palvelut – prosessin prosessinkehittämistyöryhmä on tehnyt valtiovarainminis-

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö

Asiointiosoite: Puistokatu 29, Kuopio

Postiosoite: Itä-Suomen aluehallintovirasto, Kirjaamo/ Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö, PL 50, 50101 Mikkeli

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6800

kirjaamo.ita@avi.fi

www.avi.fi/ita

Postiosoite: PL 50, 50101 Mikkeli

Mikkelin päätoimipaikka

Maaherrankatu 16

Mikkeli

Joensuun toimipaikka

Torikatu 36 C

Joensuu

Kuopion toimipaikka

Hallituskatu 12-14

Kuopio

teriölle ehdotuksen EU-kansalaisten oleskeluoikeuden rekisteröinnin siirtämisestä paikallispoliisilta maistraateille. Tällöin EU-kansalaisten osalta päästäisiin siihen, että heidän tarvitsisi asioida vain yhdessä viranomaisessa, joka voisi sekä rekisteröidä heidän oleskeluoikeutensa, että tallettaa heidän tietonsa väestötietojärjestelmään. Nyt esillä oleva ehdotus väestötietojärjestelmästä ja väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain muuttamiseksi on maistraattien ehdotuksen kanssa erisuuntainen, vaikkakin myös lakiehdotuksen tavoitteena on vähentää asiakkaan tarvetta asioida useassa eri viranomaisessa. Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö pitää toivottavana, että maistraattien tekemän ehdotuksen mukaista toimintatapaa voitaisiin vielä selvittää ja ratkaista vasta selvityksen jälkeen, kumpi toimintamalli on toimivampi.

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö kiistää hallituksen esitysluonnoksen sivulla 5 olevan tiedon, jonka mukaan ulkomaan kansalaisen tietojen merkitsemisessä väestötietojärjestelmään kuluisi joissain tapauksissa useita viikkoja. Yksikkö on kysellyt ulkomaan kansalaisen tietojen tallettamisen käsittelyaikoja maistraateilta. Suurin osa rekisteriin tallettamisista tapahtuu odottaessa, samana päivänä rekisteröintipyyntöä jättämisestä, tai ainakin muutaman päivän sisällä siitä, kun ulkomaan kansalainen on käynyt maistraatissa esittämässä pyynnön tietojen tallettamisesta. Ruuhkaisissakin maistraateissa tietojen merkitseminen väestötietojärjestelmään hoidetaan vähintään kahden viikon sisällä. Joissain maistraateissa asiakaspalvelu hoidetaan ajanvarauksen kautta, ja ensimmäiset vapaat palveluajat saattavat löytyä vasta kahden viikon päästä. Myös poliisi käyttää joilain paikkakunnilla ajanvarausjärjestelmää, jolloin tilanne on tältä osin sama kuin maistraateissa. Useita viikkoja kestävä käsittelyaika on varsin poikkeuksellinen. Käsittelyaika voi kuitenkin olla pitkä, jos rekisteriin tallettamisen perustana olevat asiakirjat eivät ole olleet kunnossa ja niihin joudutaan pyytämään täydennystä. Tällöin asian viipyminen ei kuitenkaan johdu maistraatista.

2. Ulkomaan kansalaisia koskevien ja ulkomaiseen tapahtumaan perustuvien tietojen luotettavuuden arviointi

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksiköllä ei ole huomautettavaa väestötietojärjestelmästä ja väestörekisterikeskuksen varmennepalveluista annetun lain 9 §:ään ja 19 §:ään ehdotettujen muutosten osalta. Se, että laki on rekisteröinnin perusteeksi edellyttänyt asiakirjan laillistamista tai vastaavaa toimenpidettä, tai voimassa olevan matkustusasiakirjan esittämistä, on osoittautunut ongelmalliseksi tilanteissa, joissa kyseisiä asiakirjoja ei voida laillistaa henkilön lähtövaltion huonon turvallisuus- tai ihmisoikeustilanteen vuoksi. Näitä tapauksia silmällä pitäen on perusteltua antaa lain tasoinen säännös siitä, millainen selvitys ja millä perusteilla voidaan hyväksyä ilman laillistamista. Maistraattien käytännöissä näissä tilanteissa on todellakin ilmennyt eroavaisuuksia. Uusi säännös edesauttaa yhtenäisen tulkinnan löytämistä. Maistraattien henkilö-, perhe- ja perintöoikeudellisten palveluiden prosessikehittämistyöryhmä voi lain voimaan tultua antaa tarvittaessa uusia suosituksia yhteisistä menettelytavoista kyseisissä tapauksissa.

3. Kuolinpesän yhteyshenkilöä koskevan tiedon tallettamisvelvoitteesta luopuminen

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö pitää ehdotusta tältä osin perusteltuna.

4. Julkiseen käyttöön tarkoitettujen tiedostojen muodostaminen ja käyttö

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksiköllä ei ole huomauttamista ehdotukseen tältä osin.

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö

yksikön päällikkö

Merja Koponen

lakimies

Aila Heusala